

Telegraful Român

Organ national-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoeală ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Desperați și guralivi

(x) Coroana ungrească a sfântului Ștefan, — mai de mult simbolul unității naționale pentru maghiari, ear astăzi obiect de muzeu, — poartă de-asupra o cruce, care îți face impresia că stă să cadă în orice clipă.

Crucea aceasta, plecată la o parte, pare a recunoaște, că ea nu s'a împăcat nici decum cu pornirile atât de... cum să le zicem?... atât de «răsboinice» ale ungarilor din timpuri mai vechi și mai nouă. Ea pare că voeă să dispară d'acolo, unde n'a reprezentat și nu reprezintă nimic din gândirile și faptele celui răstignit pe dânsa.

Ca să înconjure ciocnirile, Conferența de pace hotărăște să înființeze o zonă neutră, ocupată de trupe aliate și părăsită de soldații unguri.

Înțelepciunea iudeo-maghiară, care s'a lăpădat fără nici o greutate de învățăturile Pironitului pe cruce, întâi a jăfuit, a bătut și a omorât, acum refuză să se supună hotărârii dela Paris.

Ungurii se vede că nu se simt cu desăvârșire orfani în Europa: Se vor fi gândind la bulgari, înrudiți cu dânsii, apoi la bolșevici, la Rakovski, tot o rudenie cu ceață groasă, poate și la spartachiști și la alte drojdii și lăpădături din lume și țară.

Societatea, cum vedem, nu este prea strălucită. Dar, în salonul ungarului de astăzi, o astfel de societate — cine mai trage la îndoială, — se poate primi.

Ce se și facă bietul? Viitorul nu-i surâde cu făgăduința de a stoarce puterile supușilor de alte limbi. Moartea și-o vede aproape, căci asupra îi vor respira liber. Va să zică — după toată socoteala lui — nu-i rămâne alt ceva, decât să-și continue violențele, pretențiile și neîndemânările în ale diplomației, și să se declare sus și tare gata de încăerare cu lumea întreagă... Întâi și mai întâi, firește, cu românii.

Așa ne strigă ungarii în gură mare.

Noi însă, la adecă, n'am aveă motive d'a ne feri de răfueala din urmă, ce ni se ofere din partea celor ce-și fac vânt cătră prăpastie.

Cu încredere în ocrotirea sfintei și drepte cruci, apărătorii civilizației la Dunăre își vor împlini datoria și la Tisa, — dacă se va cere ca pumnul vârtos româ-

nesc să izbească în hidra supremației, care mereu își ridică fălcile nesăturate ale capetelor ce le mai păstrează din mila Europei

Armonia intereselor

Prăbușirea neasteptată a Puterilor centrale și a aliaților lor, și triumful Intelgerii, și al principiilor epocale ale Marelui Wilson au avut de urmare răsturnarea ordinii lumii vechi și chemarea la viață a principiilor umanitare nouă, întemeiate pe sentimentele de naționalitate și umanitate și pe proclamarea libertăților omenești în societate.

Neamul nostru românesc datorește acestui mare eveniment întreaga ființă sa și tot viitorul, cu atât mai mult, cu cât jertfele de averi și de sânge au fost la noi, poate, mai îndelungate și mai mari decât la ori care altă putere combatantă, iar aceste jertfe enorme la momentul dat au servit numai mijlocit idealele cele mari, de dorul cărora au însetat străbunii noștri, până i-a acoperit glia atât de des frământată și îngrășată cu sângele și cu sudorile lor aproape bimilenare.

A suferit poporul românesc din toate părțile cumplite chinuri cu răbdarea Fiului lui Dumnezeu, și de aceea învierea de acum, înfăptuirea României Mari, este primită cu însuflețire atât de generală.

Puterile și năzuințele încătușate atât amar de veacuri în cele mai strâmte obezi ale opresiunii își reiau sborul în libertate deplină, și amenință să zdrobiască cu drept și fără drept tot ce întâlnesc în cale, bun și rău, ales și neales, căci așa dictează legile firești ale expansiunii.

Așa se esplică însuflețirea fără margini a sărbătoririi întregirii neamului, așa se talmăcește graba și interesul, ce se pune la convocarea și ținerea congreselor și la înjgerea de tot felul de organizațiuni nouă, de cari am fost lipsiți până acuma, și la cari nici nu ne îngăduiau să ne cugetăm legile draconice ale trecutului de tot apropiat. Și cu toate acestea câtă serioșitate, și câtă demnitate se vedește în acest nobil avânt al fiilor de toate categoriile neamului nostru de a-și croi o soarte mai bună, o soarte nouă, vrednică de invidiat din partea străinilor și dușmanilor, și mai fericitoare pentru dânsii și pentru înălțarea patriei, de care până acuma era atât de îndepărtat sufletul nostru.

Cum însă suferințele amare și jertfele fără seamă au istovit isvoarele și au sleit mijloacele naționale, nu trebuie să ne prindă mirare, dacă în congrese se atinge

atât de des și coarda materialismului, pe lângă multiplele probleme ideale, profesionale. După ce poporul nostru de peste o mie de ani i-au fost închise mai toate carierele, și abia acum îi surâde aurora unei alegeri vaste, ar fi de tot nenatural ca fiii până eri mașteri și desmoșteniți ai neamului românesc să nu se adăpostiască cu grabire la sînul dulce al patriei mame dobândite, care cu iubire nepărtimitoare are se împartă darurile sale bogate tuturor fiilor săi sânguincioși și cruțători.

Cumințenia și cumpătul caracteristic românului este însă și aici scos la iveală cu toată hotărârea, și nicăiri n'a predominat interesul egoistic material.

Eliberarea din cătușele grele ale zilei de eri în efluxul său nu poate rămânea în zăgazurile strâmte ale cursului normal, și dacă ici colea aspirațiunile și nemulțămirea au debordat și au atins poate și unele scăderi interne ale organismelor noastre, aceasta trebuie să o atribuim numai zelului prea mare și bunelor intențiuni de îndreptare mai spre bine, nici de cum însă tendințelor de distrugere și desorganizare. Vor fi mulți nemulțămiiți, vom fi având multe scăderi și neajunsuri, dar totdeodată vom fi avut și mulți pismătăreți și vanitoși, de cari nici un neam nu este scutit, căci oameni suntem și noi, și a greși este doar lucru omenesc. Indreptarea însă trebuie să urmeze, și încă în timp scurt, și spre mulțămire generală, dacă aceasta va fi voința tuturor, și toți își vor da mâna frățeste, și vor conlucra cu dragă inimă și desbrăcați de ori care alte interese în direcțiunea aceea.

În fața acestei situații ni se impune însă de tot involuntar o întrebare: în cari puncte este a se căuta armonia intereselor.

Statul nu este altceva decât un organism ingenios, pus în activitate și în veșnică prefacere. Organele lui nenumărate și multiple constituiesc la rândul lor și ele tot atâtea organisme distincte și independente în acțiunile lor — dacă voii, — dar absolut independente de organismul suprem al statului, căruia-i servesc, și cu care împreună sânt datoare să viețuiască sau să moară. În această afirmațiune a noastră facem absolută deosebire între statul străin, și statul național. Statul străin poate avea organe străine, artificiale, aplicate de artă și de știință, de împrejurări și de situații, pe când organele statului național sânt în-născute în omogenitatea materiei, sentimentelor și aspirațiunilor.

Astfel numai statul național poate fi

considerat ca organism sănătos, normat și capabil de existență.

Cetățenii statului, întruniți după oricare din teoriile constituirii lui, sânt dator necondiționată acomodare postulatelor mai înalte de existență și prosperare a lui în propriul lor interes, — iar statul la rândul său e dator a da ocrotire și cultivare armonică a tuturor cetățenilor săi, pentru ca să poată corăspunde chemării sale înalte, sub nici o împrejurare nu ni e permis să perdem din vedere legătura strânsă organică dintre stat și cetățenii lui, și să credem, că obolul ar fi altceva, decât interesele binepricepute ale cetățenilor. Când doară vorbim de stat, vorbim de noi înșine, ca o parte a lui, și orice pretensiune facem la el, o facem în parte cătră noi înșine.

Când sărbătoarea cea mare a întregirii neamului a făcut să tresalte toate inimile românești, și a chemat la muncă organizatorică atâtea și atâtea tagme ale fiilor neamului românesc prin congrese și consfătuiri, este cu neputință, să nu ne fie losincă *armonia intereselor generale*.

Precum corpul omenesc ca organism mai perfect, își are sediul mișcării fiecărui organ în creier, tot asemenea și acțiunile membrilor și organismelor statului trebuie neapărat să emaneze dela guvern.

Tot ce emanează dela organe singuratică arată o stare bolnăvicioasă, sânt niște mișcări reflexe anormale și centrifugale interesului armonic de funcționare.

Așa s'ar înfățișa și congresele noastre privite în unele direcții de departe prin prisma critice severe a obiectivității. Cine ne cunoaște însă starea sufletească după opresiunea de atâtea secole, cine apreciază râvna după mișcare liberă și mai ales ranele sângerânde încă, cari așteaptă o grabnică lecuire, va înțelege ușor pornirea aceasta de jos în sus, fără să aștepte chemarea și imboldul de sus, care de present are mii și mii de preocupări mai urgente de consolidare. Surprinzător este numai, că guvernul nostru în munca atât de istovitoare totuși mai găsește vreme și pentru participarea la congrese, și urmărirea cu cel mai mare interes a activității lor.

Nu este de mirare așadar, dacă în congresele de până acuma s'au făcut aspre critici stărilor de mai nainte, dacă s'au ridicat pretensiuni neașteptate față de stat, mai ales în punctul material, dacă s'au alcătuit programe ideale de acțiune la nivelul stării armonice și cultivării actuale fără a se ținea seamă de situațiunea începătoare, în care ne aflăm. Vultoarea clocotindă acum se va așeza în curând, iar ideile sămănate de present cu mâna tremurândă încă de palpațiunile momentului fericit, vor putea fi reluate în tihnă, cernute și selecționate după cuviință. Atunci se va putea numai constata, ce trebuie făcut și ce trebuie lăsat, ce este de apreciat, și ce de condamnat, ce trebuie păstrat, și ce trebuie distrus.

Dacă am supune unei analize serioase toate dorințele și așteptările, toate programele și enunțările, cu anevoie am afla acea armonie creatoare a intereselor, care distruge numai acolo, unde s'a hotărât, și să se reclădească după planuri bine studiate, cari la noi în timpul scurt și agitat nici nu s'a putut măcar schița definitiv. Nimic nu e mai ușor decât a distruge, dar e foarte greu a reface, și nu există glorie mai efemeră decât înălțarea prin ruina altora. Armonia intereselor va trebui de aci încolo să-și reia stăpânirea acțiunilor noastre nu numai private, ci și publice, iar pornirea lor să fie diriguată sistematic dela centru, împedându-se astfel mișcări și porniri reflexe ale singuraticelor membre, centrifugale în efectele lor ultime.

Congresul preoțimii

(Urmare din Nr. 29.)

Ziua a treia

În *ședința a V-a* de Vineri înainte de amiază s'a discutat chestiunea cu dotațiunea clerului, pe baza unui elaborat amănunțit și bine chibzuit al asesorului consistorial *Nicolae Ivan*.

Punctele principale au fost, ca preoțimii să i se dea salar fix dela stat; unde există pământuri pentru ajutorarea preoțimii, acelea să se susțină; la viitoarele segregări să se separeze cel puțin 10 jug. pământ ca porțiune canonică pe seama preotului și unde nu se poate separa pământul prin locurile muntoase, acolo să se

dea pe seama preotului contravaloarea venitelor după 10 jug. pământ clasa I.

În fiecare comună să se clădească case parohiale potrivite și uniforme, și să se asigure existența preotului, ca scutit de grijile materiale, liberat de gânduri chinuitoare pentru existență, pentru creșterea copiilor, pentru asigurarea unei cinstite pensii pentru cazuri de nenorociri sau adânci bătrânețe, preoțimea să se poată în tihnă dedica cu tot sufletul sublimii sale chemări, de a propaga lumina evanghelică în sinul poporului.

Chestiunea aceasta nu acuma a fost pentru prima dată obiect de serioase îngrijiri în adunările noastre.

Toți factorii cu cădere au fost de acord totdeauna, și și acum, că preoțimea trebuie scoasă de sub grijile de trai.

Biserica are trebuința de autonomia sa, de independența sa, și acestea două numai atunci sânt asigurate, când asigurăm existența preotului ca să-i salvăm neatarnarea.

Biserica azi nu are mijloace de a asigura din ale sale existența materială a preoțimii, e nevoită să ceară ajutor dela stat. Statul e dator să vină în ajutorul bisericii; ajutorul însă să se dea așa, ca ea să dispună de el și să-l distribue unde se cere și unde trebuie, căci biserica cunoaște mai bine nevoile preoțimii sale.

La nici o întâmplare preotul să nu se razime numai în ajutorul dela stat, să nu fie funcționarul statului, căci atunci s'a gătat și cu autonomia și cu independența bisericii.

Biserica să adune mijloace, ca cu timpul, și dacă va fi nevoie, ea dela sine, fără ajutor dela stat să poată asigura existența parohului.

În vechiul stat ungar bărbații de stat unguri au întins bisericilor lor largă mână de ajutor, și nimica n'au dat bisericilor noastre românești.

În primăvara anului 1918, guvernul din Budapesta a prezentat proiect de lege în care da bisericilor — afară de bisericile românești — mai multe milioane, care le pune la dispoziție *fără nici o condițiune*.

Din dotațiunea aceasta fabulos de mare, bisericile ungurești, biserica sașilor, biserica evreilor, putea asigura subsistența preoților, și avea deplină autonomie și independență față de guvern și de stat.

Fără a fi angajate bisericile în luptele politice, fără a fi aservite guvernelor, și date pradă curentelor de tot soiul, fără a fi puse la discrețiunea întâmplării și a vremilor, li s'a pus la dispozițiune mijloacele materiale suficiente pentru asigurarea subsistenței întregului cler și a tuturor instituțiilor bisericești.

Asemenea situațiune trebuie să ni se creeze și nouă în statul român de acum.

Biserică liberă, în stat liber.

FOISOARA

Săteanul

— De Gh. Asachi —

Indatorirea omenească, mai cu samă a celor ce de Dumnezeu sânt chemați a se îngriji de năntuirea sufletească a sătenilor, este de a îmbunătăți inima și priceperea lor și a-i trage din tâmpirea simțirilor și din sălbătăcia în care sânt căzuți, nu din fire, ci din nepăsarea sau din neștiința povățuitorilor lor.

Nu este de ajuns ca săteanul să ajute a purta sarcinile țării, a spori avutul său și al proprietarului, ci, pe lângă purtarea acestor sarcini neapărate, la care toate treptele locuitorilor sânt chemate a conlucra, săteanul să știe că în acel trup, prin care plinește toate aceste îndatoriri se află sufletul, care, ca și trupul, are nevoie de zilnic nutreț, adică, prin amintirea și plinirea legii orânduite, să tragă asupra sa binecuvântarea lui Dumnezeu și iubirea vecinilor.

Această însărcinare este dată parohilor și dascălilor satului, cari atât prin cuvânt, cât și prin fapte, au a povățul pe locuitori în toate zilele, în biserică sau în școală.

Săteanul nu se face mai harnic, mai econom și mai supus dregătorilor, când va rămânea sălbatic, plin de prejudeci, destrămat în niște plăceri crude și neștiutor de toate cele ce nu se ating de ogorul său, de staulul (ocolul) său. Ci este cunoscut că cel mai înjosit, mai neștiutor țaran, dedat la desfătărele cele mai destrămate, este ca și locuitorul cel mai rău și mai nesupus al orașului: tot ce este rău nu se poate ajuta cătră vre-un lucru bun.

Scoalele din orașe prefac pe locuitorii lor în mai omenoși, mai dibaci în meseriile lor, mai doritori a conlucra pentru fericirea țării.

Isus Hristos a adus lumina cea mai curată a înțelepciunii, nu în curțile celor înavuți și numai locuitorilor de orașe, ci el a adus-o în bordeele cele mai sărace. Învățătorul de Dumnezeu a stărplit ideile cele deșerte, pentru a ținti cătră cele ce ne sânt din cer juruite; nu se cere învățătura de cărți, ci un cuget curat, lipsit de prejudecăți.

Nu mai săteanul cel înțelept se va rușina despre destrămarile înjosite și nu va zavistui alte trepte ale locuitorilor, ci el se va supune la toate legile și orânduielile cele folositoare ale țării, asupra cărora cârtesc cei nepricepuți și lacomi.

Nu mai acela al cărui suflet și pricepere sânt întărite prin cunoștința acestei legi, va putea mai bine judeca despre îndatoririle sale, pe care omul cel mai sălbatic le defaimă; numai acela este în stare a plini cu nemerire și a îmbunătăți lucrările sale cele casnice, pe când cel nepriceput orbește urmează după deprinderea sa, lipsit de mijloacele de a se adăpa de lumina învățaturii.

Crescut fără sufletească priveghere, fiul săteanului se adapă de pildele cele rele, mergerea la biserică se face o deprindere trupească, rostirea rugăciunilor, fără a le înțelege, se pare de-ajunsă plinire a îndatoririi cătră Dumnezeu. Atâta fac părinții, și atâta face tinerimea pentru năntuirea sufletească.

Pe încetul se trec de pe pământ, numai pentru că au lucrat spre a putea viețui, iar sufletul lor, chemat spre veșnicie, la încheierea călătoriei, este sărman, precum era când a venit; și oare prin ce se deosebesc aceștia de păgânii cari se închină la idoli, nu de alta decât spre a sătura poftele trupești?

Vrednic de tânguire este săteanul lipsit de buna plecare și de mijloacele de a se îmbunătăți sufletește.

Privind la acestea, ne vom încredința că

Sedința VI. Vineri seara, între orele 3 și 8. Present este P. S. Sa Episcopul Miron și șeful resortului de culte, dl Goldiș.

Se urmează desbaterea în ce privește *situatiunea materială* a parohului.

Raportorul comisiei, asesorul Nicolae Ivan a susținut propunerea, că guvernul să dea salar lunar de cel puțin 300 coroane preoților dela sate, 400 coroane celor dela orașe, și 500 coroane preoților ca protopopi.

Părintele Dr. Ioan Lupaș a pledat pentru o soluțiune mai fericită a chestiunii. Biserica să caute a aduna mijloace materiale și cu timpul să poată acoperi ea din al său dotațiunea preoțimii, păstrându-i astfel viața autonomă a bisericii și preoțimii, libertatea de acțiune și independență. Până acum, statul să contribuie cu o sumă oarecare la ajutorarea bisericii, dar aceasta să fie nu principalul dotațiunii, ci numai lucrul de mână a doua.

Unii au cerut să fie preoțimea dela sate salarizată asemenea cu funcționarii statului, prin urmare lea lunară să fie cel puțin 600 coroane

În cele din urmă s'a ajuns la înțelegerea, ca afacerea să se deslușească în sensul propunerii făcute și susținute de părintele Dr. Ioan Lupaș.

La punctul al doilea din propunerile comisiei, de a se satori pentru fiecare preot cel puțin 10 jug. pământ, unde nu este, iar unde sânt sesiuni de pământ, acolo să se păstreze pentru dotațiunea parohului numai 10 jug., restul să se folosească pentru trebuințele bisericii, s'a născut vijelie de proteste.

Mai ales au combătut propunerea aceasta în numele *preoțimii din Bănat*, pâr. Dr. Ioan Sârbu, arătând, că în Bănat sânt sesiuni de câte 35 de jug., care sânt asigurate preoțimii în calea concursului, care este a se privi ca un contract, deci ar fi nejust, să se ia defa preoțime acest drept dobândit.

Normativ în afacerea aceasta e glasul părintelui Petrescu din regat, care a spus, că preoțimea prin aceasta ar renunța la un privilegiu al său, privilegiu de care nu s'au atins nici ungiurii. Să nu se dea din mână nici o brazdă de pământ. Arată cum în România la reducerea numărului preoților din deosebite cătune, pământul, care li-a fost asigurat s'a luat, și din acela s'a făcut instituția «Casei bisericii», din care foloasele azi nu le mai are preoțimea, ci funcționarii dela acea instituțiune.

Chestiunea s'a rezolvit astfel, că:

1. Pentru fiecare preot să se asigure pământ, de cel puțin 25 jugere, ca să aibă fiecare economia, care să fie de model pentru țărani.

2. Unde nu se poate da din anumite motive, de pildă la locuri muntoase, unde nu este pământ de-ajuns, acolo să se dea preotului contra-valorarea venitului dela 25 jugere.

Unde sânt sesiuni mai mari de 10 jugere,

cum este în părțile bănațene, acolo sesiunea rămâne întreagă în folosul preotului.

La punctul 3 s'a hotărât, ca preotul să aibă cel puțin 6 stânjini de lemne din pădurea comunei, eventual să se dea din lada bisericii echivalentul corespunzător.

Unii dintre preoți au cerut să se oblige parohienii, să ducă preotului lemnele acasă, cum fac sașii cu preoțimea lor. A rămas afacerea aceasta să o deslege fiecare preot, după vrednicia sa.

Privitor la pășunat, unde au fost și până acuma rezervate preotului drepturi anumite, acelea se susțin; unde nu au fost, acolo fiecare preot să aibă dreptul de a trimite la pășune atâtea vite, câte trimite un proprietar de frunte.

S'a decis, ca comunele să fie obligate a zidi case parohiale cinstite uniforme, după planuri anume, reparaturile mai mici să le supoarte parohul, cele mai mari cad în sarcina comunei.

Și aici s'a zis să cerem totul dela stat, și case parohiale, și susținerea lor în stare bună, însă peste aceste exagerate pretensiuni s'a trecut la ordinea zilei.

S'a enunțat necesitatea de a se regula stolele, încât e posibil, uniform pentru întreaga mitropolia; pentru cei săraci să se facă funcțiunile deosebite gratuit.

Să se înființeze fonduri cu subvenții dela stat, și mai ales să se alimenteze fondul de pensuni al preoțimii, ca la caz de a rămânea văduvă și orfani, să se poată da ajutoare, asemenea și pensie din care să poată trăi cinstit preotul, în caz de neputință și de nenorociri.

S'a făcut îngrijire și de ușurarea existenței capelanilor, așa de exemplu; comisia a propus pe seama capelanilor să dea statul un salar fix, și preotul care are *capelan*, să dea pentru subsistența capelanului jumătate din venitul său, cam așa cum se practică azi la noi.

Unii credeau, că chestiunea se poate deslega așa, ca să dea statul salar fix pentru preoți și salar fix pentru capelan, pentru acesta jumătate ca pentru preot. Leafa aceasta de 1½ să se împartă apoi în două părți.

Pâr. protopop Gregoriu Pletosu a propus, ca pentru capelan să dea statul salar fix independent de al preotului. După modalitatea aceasta la instituirea de capelan ar avea să spună o vorbă și statul, să vadă dacă interesele generale bisericești, reclamă instituțiunea de capelani și nu interesul special al comunei respective. Nu s'a regulat afacerea, ca lângă fiecare protopop să fie un capelan, ca ajutor pentru trebuințele sufletești ale credincioșilor în Dumineci și sărbători, când protopopul de comun este în exmisiuni oficiale.

Ca la toate lucrările improvizate și trecute în fuga mare, și aici s'a urmat, și s'a primit propunerea, ca pentru capelani să îngrijească statul.

În fine s'a primit și propunerea, ca preoțimea, ca și învățătorimea, să aibă bilet redus la căile ferate ale statului, și acest favor să se esopereze dela Consiliul dirigent român.

Incheiată afacerea cu dotațiunea preoțimii, s'a luat hotărârea, ca cantorii și ceilalți funcționari de pe lângă biserici, cum sânt crâșnicii, clopotarii să fie plătiți conform împrejurărilor locale dela biserică.

Urmând a se pertracta propunerile stabilite de o comisiune, s'au luat mai multe hotărâri.

Potrivit dorinței exprimate în congres prin pâr. Vasile Gan, ca afacerile acestea să nu se tracteze în presă, amintim numai pe scurt, că a fost imputernicit Preasfințitul sinod episcopesc, să caute a se desvalida toate hotărârile și actele făcute dela 1916 încoace sub presiunea și ingerința fostului guvern ungar.

S'a hotărât să se constate abuzurile făcute în biserică tot sub înrâurirea neiertată a acelu regim, trimițându-se o comisiune, care să adune tot materialul în afacerea aceasta.

Dintre alte propuneri, ce s'au mai prezentat s'a luat în desbatere numai cea relativă la căsătoria a doua a preoților, fiind ea îndrumată la forul competent, la sinodul episcopesc, să o rezolve favorabil.

S'a ales apoi comitetul executiv al asociației preoțești, în frunte cu părintele protopop Dr. Vasile Saftu ca president.

Terminele agendele acestui congres, președintele mulțamește P. Sale Părintelui Episcop Miron pentru că a onorat congresul cu prezența Sa, mulțamește dlor miniștri Goldiș și Lazar pentru dragostea și căldura cu care au urmărit desbaterile congresului; mulțamește fraților preoți din regatul vechi pentru dragostea, cu care au venit aici documentând, că întreaga preoțime română din toate părțile locuite de români cu sufletul și cu duhul a fost aici; mulțamește reprezentanților bisericii surori greco-catolice, cari au venit și ne-au onorat cu prezența lor, a preoțimii care deopotrivă a suferit persecuțiunile și temnița cu preoțimea noastră, dând expresiune dorinței ca *toți românii să fim de un sânge și de o lege*.

Are mângâierea, că lui i-a fost dat să fie primul președinte al primului congres preoțesc liber, și roagă pe Dumnezeu să țină în sănătate și putere brava preoțime română.

Părintele episcop, P. S. Sa Miron, spune, că a ținut să vină la acest congres; de aceea a plecat de acasă cu o săptămână mai înainte, a venit chiar și pe jos, numai să ajungă la timp aici, deoarece ține de o necesitate canonică, ca la asemenea congrese să fie toți una, dela diaconi până la arhieriei. A știut, că clerul din România are ochii spre noi, a voit să cunoască ideile, nevoile bisericii, exprimate liber, de aceia cari mai bine le cunosc și cari au contact imediat cu poporul. A voit să se adape din vederile acestea liber exprimate, cum se adapă cerbul din izvoarele curate ale munților.

nu este nevoie a călători în țările locuite de păgâni, spre a lăși lumina creștinismului!

Cel ce se simte cu puterea sufletească, să meargă în bordeiul săteanului, în cămara nevoiașului, precum o făcea Isus Hristos, și să aprindă lumina adevărului pentru acel ce petrece în întunec!

Frumos este când dai straie celui lipsit, când dai pâne celui flămând, însă aceasta este un ajutor trecător.

Dar eleimosina, adică mila ce vei da unui suflet sălbătic, este un dar împărătesc, pentru toată viața!

Acela căruia i se nemerește a mântul, prin asemenea mijloace, sufletele, care fără aceasta ar fi pierdute, ca și săteanul care se folosește de asemenea ajutor sufletelesc, asemenea oameni n'au viețuit în zădar pe pământ.

Primăvară

— De D. Iov —

A început să miroase a primăvară. Aroma pământului ce se redeșteaptă la viață, inundă biserica largă a naturii.

Din țarina pustiită de eamnă, din livezile înegrite, din ciripitul păsărilor gureșe, de pre-

tutindeni se înalță în largul înșorit o tainică bucurie care îmbată inimile încătușate atâta vreme de neliniște.

S'au abătut asupra noastră, în acești din urmă ani, atâtea chinuri, că numai un popor oțelit ca al nostru a putut scăpa teafăr și pregătit pentru învierea cea nouă.

Din afară dușmanii, cari vedeau cu ochi lacomi mărirea noastră, ne atacau; înlăuntrul țării iscoadele vrăjmașe unelteau pentru sfărâmarea oblăduirii pașnice ce se așeza între Nistru și Tisa.

Țăranul român însă, înarmat cu dragostea ce o are pentru pământul, din rodul căreia se hrănește, a știut să apere țara, ear cei cari au ciulit urechile să prindă vorbele de vrăjmaș îndemn, și-au luat pedeapsa. Pe cât s'a putut, s'au scos din rădăcină spinii răsăriți în ogorul nostru. Astăzi învrăjbirile încep să se potolească; viața reintră în fagașul ei obișnuit.

Primăvara care bate la poarta zărilor, aduce cu ea o viață nouă pentru norodul românesc. E cea dintâi primăvară, când țăranul nostru începe să-și lucreze pământul lui. În brazda ce-o va răsturna, va îngropa odată cu bobul de grâu și durerea de-a fi muncit atât amar de ani pământul *altora*. Până acum țăranul era bun numai

să apere ogorul și să-l muncească; ear rodul lui, adunat cu multă cheltuială de puteri, intra în folosul *altora*.

Primăvara ce vine va primeni tradiția. Cu puteri nouă și suflete vesele țărani vor ieși la munca ogoarelor, a căror stăpâni sânt. E cea dintâi primăvară ce încălzește țara noastră mărită, țara noastră, așa cum a fost întregită de vitejia ostașilor țărani.

În începutul acesta de primăvară mă gândesc, ca niciodată, la voi, frați țărani. Mă gândesc la *dreptatea*, ce vi s'a făcut, la procesul ce-a trebuit să-l câștigați.

Să aveți, frați țărani, încredere în România Mare, și să fiți totdeauna gata a o apăra, căci de astăzi înainte vă apărați, în adevăr, pământul, avutul și gospodăria voastră.

Să aveți încredere în cei puși să vă conducă, încredere și dragoste față de acel pus în fruntea țării ca s'o ocârmuiască, căci *El* e al vostru, după cum *voi* sântei toți ai Lui.

Și primăvara va binecuvânta cu belșugul ei: supunerea, munca și bunătatea voastră. (Sf. T.)

În general, este mulțumit cu rezultatul congresului. Bucuria cea mai mare o are, când vede tendința spre regenerare a bisericii și a neamului nostru. Se bucură de lucrările inițiate de preoțimea dela sate, căci vai de popor, care toate le așteaptă dela cei de sus. La orice inițiativă rădăcinile să fie în popor.

Ca țară, cu cel mai perfect organism, cu cele mai bune instituții, amintește *Anglia*, care nici nu are ministru de culte. Dacă și la noi se vor lua inițiativele dela popor, dacă acelea se vor tracta și în viitor cu calmitatea și dragostea cerută, adevărul se va sălășlui și la noi.

Cu raport la unele învinuiri aduse arhierilor trecuți din lumea aceasta, zice că dacă s'au întâmplat unele și altele, care nouă azi nu ne convin, vina o poartă împrejurările triste din trecut, și nu chiriarhii, cari au avut intențiunile cele mai bune.

În fine imploară binecuvântarea cerului asupra preoțimii și asupra lucrărilor din acest congres.

Șeful de resort, dl *Goldis*, declară că era datoria guvernului să fie aici spre a da atențiunea și cinstea preoțimii, precum o a făcut aceasta și la congresul învățătorilor. În biserică și în școală se făurește viitorul neamului.

A ascultat cu mare atențiune vederile și dorințele preoțimii, și crede că e dator să spună și vederile sale proprii. În general consimte cu cele ce s'au făcut în acest congres. E necesar să se facă unificarea bisericii din statul cel nou spre binele ei și al neamului. Consideră ca cea mai principală chestiune, care s'a pertractat cu demnitate, regenerarea bisericii prin misiunile religioase. A admirat claritatea și adâncimea temeinică cu care a tratat profesorul Dr. Nicolae Bălan chestiunea: raportul dintre biserică și stat și rolul politic al preotului în politica neamului, asemenea profunda cunoștință a p. Dr. Ioan Lupaș în afacerea cu regularea școalelor, și felicită biserica ortodoxă română pentru asemenea bărbați.

În cursul activității sale în viața parlamentului ungar i s'a oferit din partea ministrului Apponyi postul de secretar în ministerul de culte, dar nu l-a primit; asemenea nu a primit postul de ministru de culte ce i s'a oferit din partea Majestății Sale regelui Ferdinand, a crezut că mai folositor lucru face, unde este acum.

E legat cu inima sa, cu creșterea sa, cu tot trecutul său de biserică și școală, e legat de preoțimea ortodoxă. Programul vieții sale e depus în declarațiunile dela Alba-Iulia, pe care el le a formulat, el le a susținut și el le a predat. Cu acele declarațiuni trăiește, cu acele moare.

Va pleca la București în ministeriu și acolo va lucra pentru împlinirea ideilor din declarațiunile dela Alba-Iulia. Nu poate ști ce se va întâmpla în viitor, cum se vor desvolta lucrurile. Dacă însă se va convinge, că ideile din acele declarațiuni nu se pot realiza, se va întoarce ear acasă, aici între preoțimea ortodoxă română, și împreună cu ea umăr la umăr, va lucra pentru mărirea bisericii și a neamului.

Șeful de resort, dl *Lazăr*, în cuvinte calde și pline de avânt își ia rămas bun dela acest congres, și are deplină credință în regenerarea bisericii și în mântuirea neamului în colaborare cu preoțimea.

Foarte frumos s'a despărțit de acest congres un venerabil părinte din vechiul regat care a spus, că caracterul oficialității și împrejurări personale nu i-au permis să ridice glasul în congres. I-a căzut nespus de bine, văzând în această adunare a preoțimii pe episcopul din Caransebeș, Preasfinția Sa Părintele Miron, căci unde e turma, acolo să fie și păstorul. Vor lucra din toate puterile, ca viitorul congres să fie în capitala țării, în București, și să fie acolo și episcopatul din țară.

În numele reprezentanților bisericii greco-catolice a vorbit părintele protopop dela Cluj, Dr. Elie *Dăianu*, accentuând din nou ceea ce a amintit la începerea congresului, că toate unelțile dușmanilor noștri, Dumnezeu le-a întors spre binele bisericii și al neamului românesc.

Persecuțiunile crâncene sub regii maghiari din casa de Anjou au avut de rezultat întemeierea statelor române din Muntenia și din Moldova.

Pornirile pentru calvinizarea bisericii române sub principii calvini din Ardeal au avut ca urmare scoaterea din biserică a limbii slavone și

introducerea limbii românești. Din cărțile românești cu învățături calvine noi am ales ca albina din flori numai mierea, numai farmecul limbii și nu dogmele calvine.

Unirea dela 1700 a avut de scop despărțirea noastră de frații de un sânge și de o lege, noi însă ne am ales cu două biserici, care au luptat pentru binele neamului și s'au înălțat puternic ca doi brazi din o tulpină, din tulpina neamului.

Congresul s'a închis seara la ora 8, după o lucrare intensivă de 3 zile.

Am dat în scurt această dare de samă, ca cititorii să aibă o icoană asupra celor petrecute.

Lucrările le vom publica succesiv, și apoi vom reveni asupra lor, ca să ne lămurim și să contribuim la ridicarea și la întărirea bisericii noastre.

Chemare

Pentru ridicarea Monumentului Unirii în Alba-Iulia

Dacă Alba-Iulia e *pământul sfânt* al neamului nostru românesc, dacă Alba-Iulia e *inima Ardealului*, dacă înălțarea și întregirea neamului nostru s'a făcut în acest oraș, îndreptăm, — îndemnați de umbrele sfinte care și-au aflat cuib cald în inima noastră, și care azi prin noi își văd împlinit visul, — către fiecare român chemarea noastră. Și sântem convinși, că sufletul acestui neam, minunata pădure cu ecou veșnic, va repeta chemarea, va înțelege că umbrele eroilor, cari au luptat ca să trăim vremurile de azi, sânt obosite, și odihna de veci li-o putem da înmărmurindu-le în bronzul neperitor.

Cuvine-se deci cu adevărat, ca figurile lor să le eternizăm într'un monument, care pe drept se poate înălța numai în cetatea unirii. Și socotim că nu-i suflare românească, ce-ar îndrăzni să creadă, că nu orașul acesta e locul unde trebuie să se ridice monumentul. Conștii de aceasta și pătrunși de sfințenia cultului eroilor, de datoria ce trebuie s'o avem față de aceia, cari au murit cu lacrimi înghețate în gene, înebuniți de durerea, că nu li-a fost dat să vadă triumful adevărului, apelăm la fiecare român să sprijinească ideea noastră.

Netrebnici am fi, dacă noi, cari în fiecare zi călcăm pământul sfânt al neamului nostru, cari călcăm țărâna inimilor ce au fost torturate de gândul vremurilor de azi, n'am da odihnă aici, eroilor cari au murit privind *un chip de dorobant*, și blăstămând crestele carpatine. Până acum au trăit ascunși în inimile noastre, de acum vor trăi în văzul tuturor, în bronz.

Frați români! Dovediți că sântem popor de viață dătător, și subscrieți la *Fondul pentru Monumentul Unirii în Alba-Iulia*, căci eată a a sosit plinirea vremii și cuvântul trup s'a făcut.

Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste înălțăm praporul chemării scos din mormântul eroilor, ca să-l punem în mâna Mântuitorului neamului românesc, Regelui Mihai al II-lea.

Inițiatorii și întemeietorii «Fondului pentru Monumentul Unirii»:

Traian Popa, Ion Dăncilă, Emanuil Comanescu, Nicolae Vasiliu, Horia Teculescu, Emil Pop, profesori ai liceului «Mihai Viteazul».

Administratorii fondului:

Dr. Ioan Pop. Prefect. Virgil Vlad. Farmacist (casier) Ioan Teculescu. Protopop.

Notă: Pentru monumentul Unirii, toate sumele să se semneze prin mijlocirea *băncilor* la Institutul «Iulia» din Alba-Iulia.

Dela sate

— De sub muntele Negoiul —

În anul 1916, când armatele germane și austro-ungare au respins armata română, venită spre liberarea noastră, s'a dat și pe hotarul comunei noastre, Porumbacul de sus, o luptă strajnică.

Lupta s'a început în noaptea de 17/29 spre 18/30 Septembrie, și a ținut până la 5 ore după amiază, ieșind biruitoare armata română. Dovada este numărul cel mare de morți germani și austro-ungari, rămași

pe câmpul de luptă. În comună s'a adus și îngropat lângă biserica ort. română din partea răsăriteană a comunei peste 70 de germani.

Afară de aceștia, un număr foarte însemnat au fost duși cu automobile și trăsură în alte comune. Ofițeri germani căzuți și îngropați aici sânt opt, și anume locotenenți și sublocotenenți.

Armata română desigur biruitoare, văzând că armata dușmană primește forțe proaspete, s'a văzut silită a se retrage spre Făgăraș.

Din armata română au rămas pe câmpul de luptă 33 de soldați. Dușmanul pe aceștia n'a voit să-i îngroape și n'a permis nici oamenilor din comună să-i adune și să-i îngroape. Astfel au stat acolo până a cincea zi după luptă, când dușmanul retrăgându-se a permis îngroparea lor, — ceea ce au și făcut-o oamenii din comună.

Tot asemenea s'au purtat și cu soldații români răniți. Pe aceștia nu i-a adunat până a patra zi după luptă și n'a permis oamenilor din comună a le da ceva ajutor.

Pentru eroii români căzuți pe hotarul comunei noastre, precum și pentru cei căzuți pe hotarul comunelor învecinate: *Porumbacul de jos, Sărata, Scorei și Cârțișoara*, fiind în apropiere toate, voim a ridica un modest monument. În acest scop am făcut o colecție în parohia Porumbacului de sus răsărit.

La colecta aceasta au contribuit cu sume mai mari următorii: Nicolae Solomon, preot 25 cor.; Maria Solomon, 25 cor.; Dr. Ioan Solomon, medic 25 cor.; Luca Popian, 10 cor.; Iovu Soare, 10 cor.; Ioan L. Strava, 6 cor.; Sublt. Victor Solomon, 6 cor.; Elisaveta II. Frâncu, 5 cor.; Ioan N. Roman, 5 cor.; Nicolae Popian, 5 cor.; Silvia Gr. Bardas, 6 cor., și mai mulți alții cu sume mai mici. Suma totală este de 234.40 cor. Tuturor acestora li se exprimă mulțumită.

Din darurile incurse la festivalul ținut în 6/20 Martie în sala «Asociațiunii», dat de corul preoților tineri cu concursul dnei Sanda Mateiu, pentru ridicarea unui monument eroilor căzuți din armata română la Orlat, s'a dat prin dl profesor seminarial, Aurel Popoviciu, suma de 200 cor. și pentru monumentul proiectat aici în Porumbacul de sus.

Aduc deci mulțumită tuturor contribuitorilor. Porumbacul de sus, în Martie 1919.

Nicolae Solomon
preot ort. român.

Voința neamului

În lumini de farmec dumnezeesc s'a țăsut la războiul vremii voința neamului. Urzită din strălucitoarele fire ale îndemnurilor de cea mai înaltă nobleță, ea ni-a povățuit strămoșii, respirați în ceața veacurilor sub multe și dușmane călduri, prin șesurile întinse, prin strămtărea văilor și pe potecile munților, l-a povățuit și ferit cu trezvie de prăpastiile prăpăduului de istov, de vârtejurile amefitoare și de vânturile fără adâncuri. Credința nestrămutată în biruința dreptății veșnice i-a fost steaua de vrajă și această credință i-a plăsmuit în fața-i curată ca seninul, cele mai frumoase și îndrăznețe alesături: visuri de aur, visuri de mărire integrală.

Îndărătnică față cu orice putere brută, ea s'a închinat numai luminii, numai dreptății, numai libertății. Și statornicia aceasta îndărătită i-a hărăzit răsplătirea dreaptă și sfântă a suferințelor ce în lungul veacurilor de beznă și de barbăre umiliri le-a îndurat cu plainicie de Crist.

În vifonița sângelui răsărit, în orgia urilor păgâne nu și-au pierdut nici o clipă strălucirea de aur a îndemnurilor strămoșesti, ci robită de lumea idealului, a urcat senină drumul greu al Golgotei pentru învierea și iztăvirea neamurilor din robia iadului.

Și voința aceasta de obârșie dumnezească cu sclipiri cerești a avut în atâtea rânduri robi

cucernici, plini de avânt, plini de vitejie, înfășurați în neclintita dragoste de neam și de moșie: Mușatinul mare și sfânt, care-și doarme astăzi fericit, la Putna, somnul de vecie, Mircea cel bătrân, care ascultă înfiorat de o înaltă mângăere, imnul mântuirii neamului românesc de pe întreaga moșie strămoșească, cântat de undele Oțului desrobite din «lanțurile împăratului», Mihai Viteazul, care răsunat își înfrățește mândru eroii dela Șelimbăr ca vitejii dela Orlat și Măreștii.

Dar cea mai desăvârșită, cea mai nobilă și gingașă înfățișare a găsit-o în vremile noastre, în Regina Maria.

Răsărită din o lume străină, Ea a strâns cu o evlavie sfântă în sufletul Ei mare și curat toate razele de strălucire ale voinții neamului ce se resfrângeau atât de minunat în ochii limpezi ai supușilor Săi covârșiți de credință. — Și razele acestea l-a prefăcut sufletul în isvor de frumusețe divină, în «fântâna tuturor visurilor» de mare.

O strălucire misterioasă, caldă, plină de vrajă negrăită pleacă din adâncurile ființei Sale, care răspândește nădejde tare, încredere în sfințenia luptei, dragoste cucernică pentru idealul măreț și putere îndărătnică a suporta orice sacrificiu. Pe unde se ițește vederii arătarea Reginei, răsar, ca primăvara sub vraja razelor blânde ale soarelui, îndemnuri de vitejie, credințe de izbăvire și visuri de înaltă și curată fericire: în rândurile dorobanților chinuți în tranșee de umezeală, de ger, de foame, în spitalele de suferințe păgâne, pricinuite de barbare arme și de cumplite boale, în vârtejurile ispitelor de peire strecurate în țară de vrășmași haini, pretutindenea ea smulge îndoiala și desnădejdea din suflete și chinul din trupuri. Dela inima ei la inima lor se țese misterios pânza credinții vitejești și a dragostii pline de dușoșie. Zimbetul ei alină dureri și vorba Ei îngerească aprinde, curăță și însuflește. Și toți, întreg neamul a înțeles și înțelege că «e ceva sfânt în femeia aceasta venită din lume străină», că Dumnezeu și-a întins îndurător brațul ocrotitor asupra obiditului neam românesc și i-a trimis mântuire prin ființa, pe care în zilele de cea mai grea încercare i-a hărăzit-o de Stăpână.

Astăzi Aceea, care înfățișează atât de măreț și atât de demn voința neamului, stăruie în orașul luminilor, pentru a consfinți răsplata jertfelor, răsplata statorniciei în credință și vitejie, dovedite cu atât prisos în clipele de grea cumpană, în clipele ce au hotărât soarta neamurilor; pentru a înveșnici neștirbită opera răscumpărării țării și a neamului. A plecat întovărașită de nădejdiile noastre de aur și mângăiată de cea mai adâncă și curată dragoste a întregului neam românesc, care cu osârdie înaltă ferbinte rugăciune:

«Doamne, adu-ni-O cu fața înflorită în zimbete de fericire, adu-ni-O împătăteasă... Împărateasa tuturor românilor!»

(Craiu-Nou.)

Z. Sandu.

Citind ziare

— Glasuri din presă —

Ziarul românilor bucovineni, *Bucovina* (Nr. 5) scrie despre universitatea din Cernăuț:

Și astăzi stă încă neschimbată inscripția: «K. k. Franz-Josef-Universität», ear limba ei oficială a rămas cea germană.

Nu mai la facultatea teologică și la catedra română dela facultatea filosofică se predau cursurile în limba românească; la toate celelalte catedre, ale facultăților de filosofie și de celelalte catedre, ale facultăților de filosofie și de drept, cursurile se țin în limba germană.

La aceste două facultăți înainte erau aproape 70 de profesori titulari dimpreună cu agregatii; astăzi sânt abia 25, deci nesuficienți pentru a preda toate cursurile.

Universitatea de aci s'a înființat la 1875, cu prilejul comemorării centenarului împreunării Bucovinei cu Austria: zi de bucurie pentru austriaci, dar prea dureroasă pentru orice suflet românesc.

Oficialitatea susținea, că universitatea o înființase ca un dar pentru *Țara fagilor*, să fie un focar de cultură în extremul orient al imperiului; în realitate ea era un focar de desnaționalizare și instrăinare ale sufletelor românești.

Însă această tendință n'a reușit. Universitatea a adus reale servicii culturii din aceste părți. Bărbați luminați profesară numai știință adevărată. Intotdeauna, însă, se găsiră și titulari cari erau agenți ai ideii germane și susțineau că universitatea e o proprietate a acestei națiuni.

Este de mare importanță ca universitatea să corespundă nevoilor noastre. Limba românească trebuie să fie introdusă ca limbă oficială.

În *Neamul Românesc* (Nr. 56), scrie dl N. Iorga despre învățământul superior în provinciile liberate:

Noi nu putem înlocui învățământul superior străin dela Cernăuț și dela Cluj printr'unul românesc, decât dacă acesta va fi cel puțin egal ca valoare aceluia căruia i s'ar substitui.

Ori câtă încredere ar avea în sine unii diletanți din partea locului, ori câte studii ar fi făcut tineri cari nu s'au impus încă prin lucrări de mare însemnătate, ori cât prestigiu ar avea personalități culturale care au trăit până acum fără preocupăția unei catedre universitare și, mai ales, ori cât s'ar îmbulzi din această mai veche Românie atâția cari, neputând răzbate la noi (în vechiul regat) nici prin politica de partid, cred că ar putea fi acceptați dincolo în condiții mai ieftine, nu putem părăsi cu nici un preț acest punct de idee hotărâtor: noua viață națională românească, desrobită de piedecile ce i s'au pus până acum în acele locuri, nu poate prezenta valori de *mâna a doua* și *a treia* și, dacă nu le are pentru moment, e mai bine să se aștepte, decât să se instaleze oameni, cu cari mâne n'am ști ce să facem pentru a scăpa de ei.

Lumini ale științei nu erau toți profesorii din Cernăuț, cei din Cluj și mai puțin. Dar, amândouă universitățile având un caracter de propagandă — cea ungurească pentru românii ardeleni singuri, cea din Cernăuț, vezi Doamne, pentru Orient în genere —, s'a căutat a li se da, chiar cu sacrificii, o autoritate care nu lipsea de fapt, unora dintre profesori.

În atențiunea preoțimii

Deoarece nici până azi n'au intrat la Consistor datele cerute despre familia preoților, și despre ajutoarele primite în anii anteriori pentru copii, de vestminte și alte eventuale ajutoare, prin aceasta se zădărnicește acordarea de asemenea ajutoare dela actualul guvern părintesc al nostru, oficiile protopresbiterale și parohiale sânt rugate a grăbi cu trimiterea acelor date în interesul bine priceput al preoțimii.

Conferență la Asociațiune

Despre cele mai urgente și mai importante probleme economice a vorbit Luni seara (24 l. c.) în sala Asociațiunii consilierul de finanțe, dl Nedici.

În prelegerea, ascultată de public distins, conferențiarul a arătat, care e starea economică financiară a imperiului primit în stăpânire și ce trebuie să facem, ca să înlăturăm multele neajunsuri și să ajungem la stări normale și înfloritoare.

Conferența a cuprins întreg complexul cunoștințelor economice, sociale și financiare, și cu colorii vii a zugrăvit tabloul posomorât de azi, și a indicat căile pe care avem să lucrăm pentru a ridica nivelul țării noastre.

S'a accentuat lipsa mare de materii brute, lipsa aproape totală de industrie la poporul nostru, nevoia de a face școale economice, industriale și comerciale, și a da ocaziune, ca fiecare preot și învățător să aibă întocmită economie de model, după care să se orienteze poporul.

S'a demonstrat necesitatea de a se reforma valuta, și de a se îndemna poporul să-și plaseze averea în noul împrumut ardelenesc, spre a o salva de totală devaluare, la care e expusă valuta de coroane.

Conferența aceasta ni s'a prezentat ca un program bogat financiar economic, și ni s'au pus în perspectivă alte conferențe, care vor tracta în special chestiunile arzătoare financiare și economice, de cari avem nevoie spre a ne consolida în statul nostru, România întregită.

Conferențiarul a fost viu felicitat.

Știrile zilei

Mare festival artistic muzical se ține Sâmbătă, în 29 l. c., în Teatrul comunal din Sibiu, sub patronajul doamnei Maria General Moșoiu. Venitul festivalului este menit pentru îngrijirea mormintelor și ridicarea unui monument eroilor căzuți la Orlat. Programă aleasă. Inceputul la ora 8¹/₂ seara. Biletele se vând la Librăria Krafft în Piața mare și seara la cassă.

Teroare în Budapesta. Refugiați dela Budapesta povestesc întâmplări îngrozitoare petrecute la Budapesta. Bandiți liberați din temnițele d'acolo, soldați și marinari au cutreerat Sâmbătă noaptea orașul, au tras focuri, au rănit și ucis numeroase persoane. Prăvăliile din străzile principale sânt total jăfuite. Cei ce s'au opus, au fost bătuți, ear femeile lor desonorate.

Statula Austriei. Ziarul *Bucovina* din Cernăuț scrie în 22 Martie 1919: Din ordinul dlui Șandru, primarul orașului, azi s'a dat jos statuia Austriei de pe piața Ghika-Vodă (fosta piață Austriei.)

Pe postamentul rămas se va înălța în viitor falnica statuă a Voevodului *Grigorie Ghika*, decapitat pentru protestul energic contra răpirii Bucovinei.

Simbolul stăpânirii austriece a pierit pentru totdeauna.

Concert în Sibiu. Duminecă, în 30 Martie n., la ora 8 seara, se dă în Teatrul comunal concertul baritonului *Ioan Atanasiu*, în folosul acțiunii de binefacere a societății «Mărăști.»

Pentru amicii noștri francezi. Ziarul Iugojan *Drapelul*, din 18 Martie 1919, ce-l primim astăzi, scrie: Mănați de îndemnul de a face posibil fraților noștri francezi, cari făcând parte din armata de ocupație a Bănățului, sânt eu adevărat tăiați de lume, de a fi în curent cu evenimentele mondiale, ce preocupă azi lumea întreagă, am hotărât să deschidem coloanele ziarului nostru și pe seama lor, servindu-le știrile mai proaspete cari li privesc și pe ei. Totodată ne vom da silința să-i informăm și despre problemele mari ce ne preocupă pe noi, năzuindu-ne să le schițăm o imagine adevărată despre relațiile românești.

Incepând cu această zi, *Drapelul* tipărește în fiecare număr câte două coloane cu text francez.

Dare de seamă. Cu ocazia festivalului literar-muzical, aranjat de Asociațiune în ziua de 24 Ianuarie v. (6 Februarie n.), — aniversarea Unirii Principatelor române, — s'a încasat suma de Cor. 6844. — Spesele festivalului au fost de Cor. 735.60, rămânând un venit curat de Cor. 6108.40. Venitul s'a distribuit în modul următor:

Orfelinatlui gr. cat. din Blaj Cor. 2000. — Orfelinatlui gr. or. din Sibiu Cor. 2000. — Orfelinatlui din Brașov Cor. 1000. — Asociațiunii, pentru alte scopuri filantropice 1108.40

Numele contribuitorilor, în număr de peste 300, se va publica în revista «Transilvania.» *Biroul «Asociațiunii.»*

Ordonanță. Președenția C. D. R. a dat următoarea circulară:

Ordonanța Nr. 282/1919 pres., referitoare la întrebuintarea calendarului în oficiile publice se scoate din vigoare cu ziua de 1/14 Aprilie 1919, și toate oficiile publice vor întrebuinta dela ziua aceasta numai calendarul Gregorian. Ordonanța aceasta nu privește bisericile. — *Președenția C. D. R., Sibiu.*

Știre ziaristică. Din Cernăuț primim un nou organ al românilor bucovineni, sub titlul *Bucovina*, care apare zilnic, sub redacțiunea dlui D. Bucevschi. Abonamentul: 60 lei pe an. Redacția și administrația: Cernăuț, Piața Unirii 3.

Aviz. Incepându-se cumpărături de cereale din regiunile unde sânt în plus, pentru a se satisface nevoile populației unde nu sânt cereale și în special a celei ale armatei de operații, agitații propagandiști, dușmanii armatei și ai ne-

mului român, și spirite rău voitoare bolșeviste și anarhice, caută să ațâțe populația îndemnând-o a refuza. Se face cunoscut:

1. Că acei cari vor fi prinși că fac asemenea propagandă, vor fi imediat arestați și li se vor aplica cu toată rigoarea pedepsele arătate în ordonanțele respective.

2. Cei cari vor denunța pe acești propagatori, vor primi o primă (răsplată) ce se va fixa de comandament după caz. *Comandamentul Trupelor din Transilvania.*

Știre ziaristică. Dela Deva primim astăzi la redacție ziarul *Curierul Hunedoarei*, Nr. 8, organ național săptămânal și monitor oficial al județului. Redactor este dl Dr. Ioan Roșiu. Abonamentul 5 coroane pe 3 luni, 20 cor. pe an. Redacția: Deva, Piața mare 1.

Notă circulară. Șeful resortului finanțelor a adresat către toți prefectii și președinții comisiunilor de despăgubire următoarea *notă circulară*: În legătură cu ordonanța Nr. 939 în cauza despăgubirilor de război spre orientare și spre a înlătura orice nedumerire ca adaus ordonez și declar următoarele:

Ordonanța sus amintită are a fi interpretată strict și aplicată ad litteram. Prin urmare pagubele de o categorie *neindicată* în art. I, a ordonanței de sus, cum sânt:

1. cele cauzate prin refugiere în 1916 a săcuilor și a populației din județele mărginașe, și
2. cele cauzate prin revoluția din 1918 *n'au a se arăta, căci nu vor fi admise la desbateri și nu se vor restitui.*

Ordonez și declar mai departe, că art. 13 are să fie ținut în vedere cu cea mai mare rigozitate. Drept urmare *perderea totală a orărilor drept de despăgubire* vor avea nu numai declarațiuni cu pretenții neexistente, sau făcute cu rea credință ori cu intenții frauduloase, ci și cele *exagerate*. Deci în primul rând încredințării (procuratorii) păgubiților să țină cont, că prin pretenții exagerate periclitează într'un mod absolut interesul clienților.

În fine declar, că *avansuri* nu se dau și prin urmare cereri pentru acordarea vreunei anticipații *nu se vor lua în seamă* și nu se vor rezolvi.

Pedeapsă. Pretorul Comandamentului Trupelor din Transilvania, în ședința dela 26 Martie 1919 st. n. a condamnat pe individul *Helas Desiderius*, domiciliat în Sibiu str. Sării Nr. 22, la șase luni închisoare, pentru că în restaurantul «Andrassy» a vorbit despre armata română, colportând știri false, și contravenind astfel ordonanțele Comandamentului Trupelor din Transilvania. (B. P.)

Dare de seamă și mulțumită. Dela serata literară-muzicală, aranjată în 7/20 Martie a. c. din prilejul congresului preoțesc, a rezultat un profit net de 1350 Cor., care s'a distribuit în modul următor:

1. La fondul pentru ridicarea unui monument în memoria eroilor căzuți pe câmpul de luptă din Orlat 1000 cor.
2. La fondul pentru ridicarea unui asemenea monument eroilor căzuți pentru împlinirea idealului național în luptele dela Porumbac 200 cor.
3. La fondul pentru propaganda religioasă 150 cor.

Preoților cari au dat concursul la formarea corului, doamnei conferențiere Sanda Dr. Mateiu, cassarului G. Banciu, precum și tuturor participanților la această serată li se exprimă mulțumita cea mai adânc simțită. — Sibiu, în 11/24 Martie 1919. *Aurel Popoviciu*, profesor, duhovnic seminarial.

Depunerea jurământului. Citim în *Curierul Hunedoarei* din Deva: Advocații din acest oraș au fost invitați în 17 l. c. la depunerea jurământului. Advocații români Dr. Al. Hossu, Dr. Iustin Pop, Dr. Eugen Tătar, Dr. Ulpiu Almașescu și Dr. P. Groza în mod sărbătoresc au depus jurământul (Dl Fr. Il. Longin fiind departe de Deva, în cauză familiară, nu s'a putut prezenta). Advocații străini au refuzat să depună jurământul. Între acești din urmă se găsesc și doi renegați: avocatul Dr. *Haragos Adam*, născut în județul Hunedoara, comuna Rîșca, din părinți români țărani (al căror nume este

de sigur *Hărăguș, Red.*) Notarul public din Deva, Dr. *Harasztosi Horvath Kamiló*, așiderea s'a atașat elementului străin și n'a depus jurământul, Tatăl său a fost Simeon Horvat, cu sentimente incontestabil românești și a fost prohodit la timpul său de preot român, mama sa asemenea o ideală româncă din familia Labonț..

Numele celor doi rățăciți, *Haragos* și *Kamiló Horvat*, este înfierat cu drept cuvânt în ziarul local.

Cartele de zahăr pentru locuitorii sibieni se dau Luni în 31 l. c. și Marți în 1 April n. în sala de ședințe a magistratului, — pe lângă arătarea cărțicelor pentru făină. Chilogramul de zahăr va costa 6 coroane.

Filme alese. Directoara Cinematografului orășenesc al Sibiului s'a înapoiat dela București, de unde a izbutit să aducă filme dintre cele mai bune, în care se prezintă artiști și artiste ca Henny Porten, Olaf Fönns, Psylander, Mia May, Maria Fein, Lia Mara ș. a. ș. a. Inscipții românești și germane.

Mersul trenurilor în Sibiu. Valabil din Februar:

1. Sibiu — București pleacă ora	5.44 p. m.
2. București — Sibiu sosește „	11.00 a. m.
3. Sibiu — Copșamică pleacă „	6.20 a. m.
4. „ „ „ „	4.02 p. m.
5. Copșa-mică — Sibiu sosește „	11.35 a. m.
6. „ „ „ „	10.05 p. m.
7. Sibiu — Vințul de jos pleacă	8.00 a. m.
8. Vințul de jos — Sibiu sosește	7.30 p. m.
9. Sibiu — Cisnădie pleacă ora	5.23 a. m.
10. Cisnădie — Sibiu sosește „	7.00 a. m.
11. Sibiu — Căneni pleacă „	7.04 a. m.
12. Căneni — Sibiu sosește „	10.30 a. m.
13. Sibiu — Sighișoara pleacă în fiecare Luni, Miercuri și Vineri	7.43 a. m.
14. Sighișoara — Sibiu sosește în fie care Marți, Joi și Sâmbătă	7.00 p. m.

Atentat zădărnicit. În seara de 14 Martie 1919 n. în gara Cucerdea funcționarii C. F. R. *Csanády Zoltán, Repánsky Pál, Szabó Ignátz, Lengyel Béla, Mátyás István și Kis Pál Maitan au încercat să pue foc cu benzina unui vagon cu munițiuni, cu intențiunea de a arunca în aer tot trenul, fapt ce s'a constatat că era pus la cale mai dinainte.*

Încercarea lor însă n'a reușit din cauza independentă de voința lor, fiind surprinși asupra faptului.

Au fost judecați de Curtea marțială a diviziei I. de Vânători în ziua de 20 Martie a. c. și condamnați: Csanády Zoltán și Repánsky Pál la muncă silnică pe viață; Szabó Ignátz, Lengyel Béla și Mátyás István la câte 20 ani muncă silnică, iar Kis Pál Maitan a fost achitat (B. P.)

Ordonanță

— În chestiunea limitării interinale a circulației fiduciare —

ART. 1. Până la alte dispoziții se interzice importul bancnotelor și asignațiunilor de cassă ale băncii austro-ungare în teritoriile unite cu Regatul României prin decretul lege Nr. 33631 din 11 Decembrie 1918. Tot asemenea se interzice asemnarea și executarea asemnărilor de sume în coroane din afară asupra acestor teritorii.

În mod excepțional asemnarea sumelor de coroane din străinătate asupra teritoriilor unite cu regatul României se poate permite pe lângă condițiuni speciale prin Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor.

În circulațiunea de călătorii și pe frontiere se permite importul de bancnote întrucât nu trece peste suma de 500 coroane.

ART. II. Persoanele și firmele domiciliante în mod stabil afară de teritoriile unite cu regatul României, însă pe teritoriul fostei monarhii austro-ungare, pot dispune în mod nelimitat asupra pretensiunilor de coroane, pe care le au de prezent sau le vor avea în viitor în teritoriile unite, ca plată pe teritoriul sediului lor sau pe teritoriile fostei monarhii austro-ungare; din

contră pentru plățile asupra altor țări sau pentru plăți asupra teritoriilor unite cu regatul României, pot dispune numai cu consimțământul Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor.

Pretensiunile existente, sau cele care se vor ivi pe viitor ale persoanelor sau firmelor cu domiciliul stabil afară din teritoriile unite cu regatul României, însă pe teritoriul fostei monarhii austro-ungare, trebuie evidențiate separat.

ART. III. Din celelalte state de pe teritoriul fostei monarhii se pot importa cupoane de dobânzi, de dividende numai pe lângă permis special al Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor.

ART. IV. Exportul și instrăiuarea efectelor se interzice. Instrăinarea efectelor pe seama persoanelor sau firmelor domiciliante în mod stabil afară din teritoriile unite cu regatul României, pe teritoriul fostei monarhii austro-ungare, este permisă numai pe lângă învoirea specială a Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor.

ART. V. Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor poate admite excepțiuni dela dispozițiile acestei ordonanțe.

ART. VI. Cererile referitoare la permisiunile amintite în §§-ii precedenți trebuie adreseate direct Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor.

ART. VII. Comit transgresiune, — încât nu ar cădea sub dispoziții penale mai grave — și se vor pedepsi cu închisoare până la 6 luni și cu amendă până la 2000 cor. toți ceice vor călca vre-o dispoziție a acestei ordonanțe, o vor eluda sau vor încerca eludarea ei, sau vor fi complici în astfel de cauze. Se va putea ordona și confiscarea valorilor aflate ca corpus delicti. În caz de confiscare, jumătate din valoarea obiectelor confiscate compete ca premiu aceluia, care prin descoperirea acelei fapte merită această recompensă.

ART. VIII. Ordonanța prezentă intră în vigoare în ziua publicării ei.

Dr. Aurel Vlad
șeful resortului finanțelor

Cărți și reviste

Carte de bucate. Cea mai bună carte de bucate a apărut sub titlul de *Poftă Bună*, partea III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 5 coroane. Volumele amândouă, cu 10 cor., se pot cere la autoară, în Sibiu, Wintergasse 11, etaj I.

Crai Nou. A apărut Nr. 4—5 din revista bilunară *Crai Nou*, având director pe cunoscutul poet al Ardealului, dl I. U. Soricu și redactori pe dnii T. Moșoiu, și N. Țibin. Numărul dublu conține o bogată materie literară, cu bucăți în *proză* semnate de I. U. Soricu, Z. Sandu I. Dragu, N. Țibin, N. Iorga, T. M., T. Radu, M. Hnea și M. V. *Poezii* de: I. U. Soricu («Germania» cu versuri de înaltă valoare), M. Tiberiu, Gh. Bran, Ecaterina Pitiș, I. Berghia, M. I. Pricopie, și o poporală de sergentul Dăscălița Ion.

— Prețul nrului dublu 1 Leu. Abonamentul anual 12 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Sâmbătă: *Căsătoria Luizei Rohrbach*, dramă în 4 acte. Mare film cu Henny Porten.

Inceputul la ora: 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Sâmbătă: *Aventurile Paulinei*, dramă. Partea II.

Inceputul la ora: 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ seara.

Nr. 71/1919 protb.

(74) 2—3

Concurs repetit

In conformitate cu ordinul Prea Venerabilului Consistor arhidiecezan din 20 Noembrie a. tr. Nr. 11,291 Bis. 1918, se publică concurs nou pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa III Teline, din tractul Sighișoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, iar concurenții pe lângă încunoștințarea scrisului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra, și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 27 Februar 1919.

Oficiul protopresbiterial ortodox-român al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 98/1919.

(73) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Căcova, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterial și cu observarea dispozițiilor regulamentare să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 27 la Februar 1919.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopop.

Nr. 108/1919.

(75) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa primă Neagra-de-jos, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post, își vor înainta cererile de concurs în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere, cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, la 26 Februar 1919.

Oficiul protopresbiterial ortodox-român al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopop.

Nr. 1043/1919 Plen.

(85) 2—3

Concurs

In temeiul dispozițiilor cuprinse în §-ul 27 al Regulamentului pentru afacerile interne ale consistorului arhidiecezan și §-ul 17 din Pragmatica de serviciu, pentru ocuparea postului de oficial, clasa a II-a, la exactorat, se publică concurs.

Emolumentele sunt:

1. Cor 2200—salar fundamental.
2. 10% quinquenale dela salarul fundamental după toți anii îndepliniți în serviciul-bisericeii.
3. 30% bani de cvartir.
4. Adausele de scumpete acordate funcționarilor consistoriali, pe timpul războiului.

Petițiile de concurs sânt a se adresa și înainta Consistorului arhidiecezan, în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», însoțite de extras din matricula boțezărilor, testimoniu de maturitate și alte documente recomandatoare, din cari să fie evidentă destoinicia petentului.

Intre condiții egale, absolvenții de cursurile teologice resp. preoții vor fi preferiți.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 4 Martie 1919.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 11,286.

(83) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Petrânjeni, din protopresbiteratul Abrudului, în conformitate cu concluzul sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursurile instruite cu documentele cerute, se trimit în termenul deschis consistorului arhidiecezan, iar concurenții cu observarea prescrișelor din regulamentul pentru parohii se pot prezenta în comună pentru a cânta, a oficia, a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 26 Februarie 1919.

Consistorul arhidiecezan.

M. Z. 329/1919

(77) 2—3

Concurs

La consiliul orășenesc din Sebeșul-săsesc este de ocupat postul de priminginer orășenesc. Postul este împreunat cu salar fundamental de 3600 cor. și 780 cor. bani de cvartir. Salarul se mai întregeste prin 5 adause de serviciu sistemisate și poate ajunge în decurs de 22 ani suma de 5600 cor. Alesul are mai departe drept la toate adausele de scumpete de o potri va cu ceilalți funcționari și, care se vor concede prin ordonanță guvernului.

Reflectanții au a dovedi cualificațiunea prescrișă în § 10 a art. de lege I. din 1883, afară de aceea aptitudinea ca electroinginer, și au a-și așterne rugările în scris instruite cu documentele și alte eventuale atestate, prin cari adevăresc prestațiunile de serviciu de până aici, scrisului primar orășenesc.

Sebeș, în 2/15 Martie 1919.

Dr. Cușuta,
primar.

Nr. 1585.

(48) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Căpâlna, din protopresbiteratul Sebeșului, în conformitate cu concluzul sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911 se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursurile instruite cu documentele cerute, se trimit în termenul deschis consistorului arhidiecezan; iar concurenții cu observarea prescrișelor din regulamentul pentru parohii se pot prezenta în comună pentru a cânta, și oficia, a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 26 Februarie 1919.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 22/1919.

(78) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. a III-a Santamărie de peatră din protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunae cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poțtiți a-și înainteze cererile concursuale scrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Hațeg, 4/17 Martie 1919.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractuului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

„Biblioteca meseriașilor români“

au apărut:

- Nr. 1. A. Kotzebue: Nepotul răsfățat, farsă în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de T. V. Păcățian) . . . —60
- Nr. 2. I. Nestroy: Pribegii, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de Dr. Seb. Stanca . . . —50
- Nr. 3. Carol F. Pfau: Tânărul editor, îndreptar pentru începători și pentru ceica voesc a se ocupa cu editura, trad. de Radu P. Barcianu . . . —60
- Nr. 4. Ioan Lupean: Bucovină n'a învățat și umblă la însurat, sau Vlăduțul mamei . . . —40
- Nr. 5. Iuliu Crișan: Carierele vieții. Partea I. Carierele economice, industriale și comerciale . . . —60
- Nr. 6. Victor Tordășianu: Agoniseala bănească a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ în timp de 24 ani. Dare de seamă . . . 1-20

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu.**

Noutate!

Plachetele în relief ale Maiestăților Lor Regele **Ferdinand** și Regina **Maria**, admirabil executate după modeluri artistice.

Fiecare bun român ar trebui să poarte semnele acestea.

Plachetele amintite, oxidate, suflute cu agint și aurite, se află de vânzare cu prețul de 3—5 cor. la reprezentantul prim al **Agenturii Bicskey**

A. în Sibiu, Strada Cisnădiei 35. (41) 7—10

Revanzătorii primesc rabatul cuvenit.

„LUMINA“
instituit de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

Convocare

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii «LUMINA», societate pe acții în Sibiu, se învătă, în sensul statutelor, la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în 6 Maiu st. n. 1919, la 10 ore a. m., în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii profitului curat și darea absolutului.
3. Fixarea marcelor de prezență pentru membri direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pe anul 1919.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune, cu mandat pe 5 ani.
5. Alegerea întregului comitet de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.
6. Propuneri independente înaintate direcțiunii conform §-ului 28 lit. m. din statute.

Domnii acționari cari voesc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotențiați, trebuie să dea acțiunile și documentele de plenipotență la casa centrală a institutului, eventual la Casa Arhidiecezană din Sibiu până la 5 Mai st. n. a. c. ori la filiala noastră din Turda, sau la institutele financiare membre la «Solidaritatea», până la 3 Mai st. n. 1919.

Sibiu, din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 22 Martie 1919.

(86) 1-1

Direcțiunea.

Activa		Contul Bilanț cu 31 Decemvrie 1918		Pasivă	
	K	f		K	f
Cassa	108.777	01	Capital social emis. I	600.000	—
Monete	42.834	54	Din emis. II-a incurs	188.405	—
Capitale elocate la alte bănci	496.864	24	Fond de rezervă	61.529	50
Portofoliu:			Fond de pensii	44.905	24
cambii de bancă	286.076	—	Depuneri spre fructificare	2.078.823	56
cambii cu acop. hipot.	170.829	—	Dividendă neridicată	18.002	—
Obligațiuni hipotecare	184.502	—	Diverse conturi creditoare	89.502	02
Obligațiuni cu caventași	9.614	—	Interese transitoare	5.347	50
Credite în Cont-Curent	125.586	78	Profit net	37.921	35
Efecte	1.743.158	50			
după amortizare	47.600	50			
Diverse conturi debitoare		294			
Mobilier	3.940	—			
după amortizare	440	—			
	3.124.436	17		3.124.436	17

Debit		Contul Profit și Perdere		Credit	
	K	f		K	f
Interese:			Interese:		
pentru dep. spre fructif.	67.584	62	dela cambii	34.136	03
pentru ratele solvite în capital social ems. a. l. a	2.546	86	dela cambii cu acoperire hipot.	37.260	97
Spese:			dela obligațiuni hipotecare	38.592	69
salare	15.419	82	dela obligațiuni cu caventași	1.611	25
chirie și relut de cvartir	3.720	—	dela credite în Cont curent	2.687	10
porto și tip. reg. și alte	11.319	03	dela depuneri proprii	10.728	43
spese de regie			dela efecte	82.974	87
Marce de prezență		740			
Dare:					
erarială și aruncuri	13.940	68			
10% după int. dep.	6.758	48			
Amortizări:					
din efecte	47.600	50			
din mobilier	400	—			
Profit net	37.921	35			
	207.991	34		207.991	34

Sibiu, la 31 Decemvrie 1919.

D. Vulcu m. p., director executiv.

Octavian Fulea m. p., prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

N. Ivan m. p. prez. P. Lucața m. p. Lazar Triteanu m. p. Dr. Ittu m. p.
D. Comșa m. Nicolae Borzea m. p. I. Mureșanu m. p. Dr. Ioan Fruma m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate corect.

Sibiu, la 22 Martie 1919.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. George Măcelariu m. p. Dr. Ioan Bucur m. p. Ioan B. Boiu m. p.

Redactor responsabil: Matei Voileanu.

Censurat prin: Sublocot. Bucur.

Nr. 204/1919.

(72) 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Școldei biserică nouă se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Din fondul bisericii 100 cor. iar restul ajutor dela stat, avut și de fostul învățător.

2. Un pătrar jugăr de pământ pentru formarea unei pepenerii de pomi, la care să lucreze învățătorul cu elevii, iar venitul jumătate să se verse în casa bisericii.

3. Patru stânjini de lemne din care are a se încălzi și școala.

Învățătorul ales are a conduce pe elevi în dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei răspunsurile dela sfânta Liturghie.

Concurenții au să-și înainteze cererile, instruite conform normelor în vigoare în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică ca să-l cunoască.

Zernești, 1 Martie 1919.

Oficiul protopresbiterial al Branului, în întelegeră, cu comitetul parohial concernent.

Ioan H. H. H.

protopop.

(88) 1-3

Concurs din Oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III. Fundata, protopresbiteratul Branului, în conformitate cu concluzul Sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911, — se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursele, instruite cu documentele cerute, să se trimită în termenul deschis Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca seînat bisericesc, ținută la 5 Martie 1919.

Consistorul Arhidiecezan.

Nr. 177/1919.

(88) 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. română din Vama-mare, protopresbiteratul Cetății-de-peatră prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salariul legal: dela comuna bisericească din repartiție cor. 440 — ajutor consistorial permanent cor. 160 — iar restul dela stat.

2. Cvartir corespunzător în natură.

3. Relutul legal de grădină și

4. 2 stânjini de lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ.

Concurenții să și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, la 1/14 Martie 1919.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Cetatea-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ladu

protopop.

Nr. orf. 354/1919.

(81) 3-3

Licitare

Vineri în 28 Martie n. 1919 la ora 10 a. m. se licitează în localitățile subsemnatului Scaun orfanal (Strada Măcelariilor, Nr. 4. etajul I, ușa 8), celui ce va oferi suma cea mai mare, averea nemîșătoare din Schützengasse Nr. 16.

Condițiile de licitare se pot afla în orele oficioase (8—12 a. m.) la Scaunul orfanal al orașului Sibiu.

Scaunul orfanal orașenesc.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.